

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

președinte – Petru Ursache,

judecători – Nicolae Gordilă, Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ion Druță,

a judecat în ședință publică recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, împotriva sentinței Judecătoriei principale a RASSM din 14 februarie 1931, în cauza penală în privința lui

Telega Achim Fedotovici, născut în anul 1906, originar s. Ivanovca.

Colibernîi Ivan Pavlovici, născut în anul 1899, originar din or. Tiraspol.

Belov Pavel Emelianovici, născut în anul 1899, originar din reg. Herson.

Colibernîi Alexandr Pavlovici, născut în anul 1909, originar din or. Tiraspol.

Manico Vasilii Vasilievici, născut în anul 1905, originar din s. Nedlac, reg. Umani.

Telega Claudia Fedotovna, născută în anul 1910, originară din s. Ivanovca.

Craveț Xenia Andreevna, născută în anul 1909, originară din s. Ivanovca.

Diordița Alexei Savovici, născut în anul 1885, originar din s. Nadlac, reg. Umani.

Date referitor la termenul de examinare a cauzei:

de la: 27 noiembrie 2013 - 18 februarie 2014.

Procedura de citare a fost îndeplinită.

Procurorul, Sergiu Crîjanovschi, a susținut recursul.

Avocatul, Pavel Cebotari, în numele condamnatului Telega A., a susținut recursul.

Avocatul, Zinaida Gușan, în numele condamnatului Telega C. și Colibernîi A., a susținut recursul.

Avocatul, Alexandr Ghițu, în numele condamnatului Belov P., a susținut recursul.

Avocatul, Boris Bulbuc, în numele condamnatului Diordița A., a susținut recursul.

Avocatul, Natalia Creciun, în numele condamnatului Craveț X., a susținut recursul.

Avocatul, Cornelia Gorencu, în numele condamnatului Colibernîi I. și Manico V., a susținut recursul.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei principale a RASSM din 14 februarie 1931,

- Telega Achim Fedotovici, a fost condamnat în baza art. 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, la pedeapsă capitală, cu confiscarea averii.

- Colibernîi Ivan Pavlovici și Belov Pavel Emilianovici, au fost condamnați în baza ar. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, fiecare, la pedeapsă capitală, cu confiscarea averii.

- Colibernîi Alexandr Pavlovici, a fost condamnat în baza art. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, la 8 ani privațiune de libertate, în lagărele de corectare prin muncă.

- Manico Vasilii Vasilievici și Telega Claudia Feditovna, au fost condamnați în baza ar. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, fiecare, la 5 ani internare în lagărele de concentrare, cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani.

- Craveț Xenia Andreevna, a fost condamnată în baza art. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, la 3 ani privațiune de libertate, în locuri de detenție cu regim comun, fără interdicție în drepturi.

- Diordița Alexei Savovici, a fost condamnat în baza art. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, la 1 an privațiune de libertate, cu suspendarea pedepsei pe un termen de 1 an.

2. Potrivit sentinței, Telega A.F., a fost recunoscut vinovat de faptul, că avînd atitudine ostilă față de puterea sovietică, s-a refugiat în România, unde a transmis autorităților române informații cu privire la modul de viață și nemulțumirea cetățenilor față de puterea sovietică. Începînd cu anul 1925, inculpatul a fost racolat de către serviciile secrete române pentru activitate de spionaj. Urmînd o pregătire corespunzătoare, Telega A.F. a participat la formarea unei organizații contrarevoluționare pe teritoriul sovietic. Prin intermediul acestei organizații, în scop de spionaj, au fost recrutați Colibernîi I., Colibernîi A., Belov P. și alții, precum și persoane care erau nemulțumite de puterea sovietică. Fiindu-i frică de răspundere penală pentru activitatea sa, a fugit în România împreună cu inculpații Colibernîi I. și Colibernîi A.

Colibernîi I.P. și Colibernîi A.P., au fost declarați vinovați și condamnați pentru faptul că, știind cu certitudine că Telega A.F., este antrenat în activități de spionaj în folosul României și fiind dat în urmărire de către organele GPU, nu au comunicat despre aceasta autorităților sovietice competente.

Belov P.E. a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că în iunie 1930 l-a adăpostit în casa sa, pe inculpatul Telega A.F.

Manico V.V. și Diordița A.S., știind că inculpatul Telega A.F., provine dintr-o familie de chiaburi și este dat în căutare de organele GPU, l-au adăpostit la ei acasă pentru ca acesta să nu fie deportat în Siberia.

Craveț X.A. - soția și Telega C.F. – sora, inculpatului Telega A.F., îl preveneau pe ultimul, cînd acesta se afla în pericol.

3. La 21 noiembrie 2013, Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, a declarat recurs în anulare în temeiul art. 452, 453 alin. (1) Cod de procedură

penală, în care solicită casarea sentinței sus nominalizate și încetarea procesului penal și reabilitarea lui Telega A.F., Colibernîi I.P., Belov P.E., Colibernîi A.P., Manico V.V., Telega C.F., Craveț X.A. și Diordița A.S., pe motiv că, condamnarea acestora pentru spionaj, este bazată doar pe declarațiile proprii, neconfirmate de alte probe obiective, care nu pot fi considerate un temei suficient pentru condamnare. Concomitent, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpaților la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie și constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat sentința pronunțată, deoarece a fost încălcat dreptul inculpaților la un proces echitabil. Din care motiv, hotărîrea judecătorească în cauză, urmează a fi casată cu încetarea procesului penal în privința lui Telega A.F., Colibernîi I.P., Belov P.E., Colibernîi A.P., Manico V.V., Telega C.F., Craveț X.A. și Diordița A.S., în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală.

Totodată, Telega A.F., Colibernîi I.P., Belov P.E., Colibernîi A.P., Manico V.V., Telega C.F., Craveț X.A. și Diordița A.S., în conformitate cu art. 3 al Legii 1225-XII din 08.12.1992, urmează a fi reabilitați.

4. Judecînd argumentele recursului în anulare în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Reieșind din norma art. 6 alin. (1) pct. 44) Cod de procedură penală, *viciul fundamental* în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, este încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Totodată, conform art. 3 lit. a) din Legea Republicii Moldova *privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992*, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, pentru alte „crime de stat”.

Sub acest aspect, instanța de recurs reține că, Telega A.F., Colibernîi I.P., Belov P.E., Colibernîi A.P., Manico V.V., Telega C.F., Craveț X.A. și Diordița A.S.,

au fost condamnați la 14 februarie 1931, prin sentința Judecătoriei principale a RASSM, în baza art. art. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, adică pentru „crime de stat”, în baza declarațiilor proprii, fără prezența altor probe obiective și în lipsa apărătorilor.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul constată prezența în speță a motivelor întemeiate pentru a interveni în hotărîrea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Telega A.F., în baza art. 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU și a lui Colibernîi I.P., Belov P.E., Colibernîi A.P., Manico V.V., Telega C.F., Craveț X.A. și Diordița A.S., în baza art. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU, a o casa și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a înceta procesul penal intentat, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea acestora la răspundere penală, cu reabilitarea lor.

5. În conformitate cu art. art. 453 alin. (1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 457 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Igor Serbinov, casează sentința Judecătoriei principale a RASSM din 14 februarie 1931, cu încetarea procesului penal în privința lui **Telega Achim Fedotovici**, condamnat în baza art. 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU și a lui **Colibernîi Ivan Pavlovici**, **Belov Pavel Emelianovici**, **Colibernîi Alexandr Pavlovici**, **Manico Vasilii Vasilievici**, **Telega Claudia Fedotovna**, **Craveț Xenia Andreevna**, **Diordița Alexei Savovici**, condamnați în baza art. 20, 54-6 alin. (2) Cod penal al RSSU.

Telega Achim Fedotovici, **Colibernîi Ivan Pavlovici**, **Belov Pavel Emelianovici**, **Colibernîi Alexandr Pavlovici**, **Manico Vasilii Vasilievici**, **Telega Claudia Fedotovna**, **Craveț Xenia Andreevna**, **Diordița Alexei Savovici**, sînt reabilitați în fața societății și reintegrați în drepturi.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 februarie 2014.

Președinte:

Petru Ursache

Judecători:

Nicolae Gordilă

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Ion Druță

